

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 12.5.2004
COM (2004) 374 končno

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

Bela knjiga o storitvah splošnega pomena

KAZALO VSEBINE

1.	Uvod.....	3
2.	Deljena odgovornost javne oblasti v Uniji.....	4
2.1.	Bistven del Evropskega modela.....	4
2.2.	Odgovornost za državne organe.....	5
2.3.	Deljena odgovornost Unije in njenih držav članic.....	5
3.	Vodilna načela pristopa Komisije.....	6
3.1.	Omogočiti državnim organom delovanje blizu državljanom.....	6
3.2.	Doseganje ciljev javnih storitev na konkurenčnih odprtih trgih.....	7
3.3.	Zagotavljanje kohezije in univerzalnega dostopa.....	7
3.4.	Vzdrževanje visoke stopnje kakovosti, zaščite in varnosti.....	8
3.5.	Zagotavljanje pravic potrošnikov in uporabnikov.....	9
3.6.	Spremljanje in ocenjevanje izvajanja.....	9
3.7.	Spoštovanje raznolikosti storitev in razmer.....	10
3.8.	Večja transparentnost.....	10
3.9.	Zagotavljanje pravne varnosti.....	10
4.	Nove smernice za usklajeno politiko.....	11
4.1.	Spoštovanje raznolikosti v usklajenem okviru.....	11
4.2.	Pojasnjevanje in poenostavljanje pravnega okvira za nadomestilo obveznosti javnih storitev.....	12
4.3.	Zagotavljanje jasnega in transparentnega okvira za izbiro podjetij, ki so pooblaščenca za opravljanje storitev splošnega pomena.....	14
4.4.	Popolno priznanje splošnega pomena v socialnih in zdravstvenih storitvah.....	15
4.5.	Vrednotenje rezultatov in ocenjevanje izvajanja.....	17
4.6.	Pregledovanje sektorskih politik.....	18
4.7.	Odraž naših notranjih politik v naši mednarodni trgovinski politiki.....	19
4.8.	Spodbujanje storitev splošnega pomena v razvojnem sodelovanju.....	20

PRILOGA

1. UVOD

V zadnjih letih je vloga Evropske unije pri oblikovanju prihodnosti storitev splošnega pomena¹ v središču razprave o evropskem družbenem modelu. S priznanjem pomembnosti dobro delujočih, dosegljivih, dostopnih, in visoko kakovostnih storitev splošnega pomena za kakovost življenja evropskih državljanov, okolje in konkurenčnost evropskih podjetij, je Evropska Komisija sprejela Zeleno knjigo o storitvah splošnega pomena², kar je sprožilo širšo javno razpravo tem, kako bi najbolje spodbudili izvajanje visoko kakovostnih storitev splošnega pomena v Evropski uniji. Zelena knjiga je pozvala k dajanju mnenj v zvezi s celotno vlogo Evropske unije pri določanju ciljev javnih storitev, kakor tudi storitev splošnega pomena in v zvezi z načinom organiziranosti, financiranja in ocenjevanja teh storitev.

Razprava, ki jo je sprožila Zelena knjiga, je naletela na precejšen odziv, dobro pa so jo sprejele tudi številne zainteresirane stranke. Komisija je prejela skoraj 300 prispevkov različnih strank, vključno z mnogimi državami članicami³. Osebe Komisije je pripravilo Poročilo o javni razpravi, ki analizira predložene prispevke in predstavlja osnovno gradivo za to Belo knjigo⁴.

V skladu z zahtevo Evropskega parlamenta v svoji Resoluciji o Zeleni knjigi z dne 14. januarja 2004⁵ Komisija vključi njene zaključke iz razprave v to Belo knjigo.

Evropski ekonomsko-socialni odbor⁶ ter Odbor regij⁷ sta ravno tako razpravljala o vprašanjih, ki jih postavlja Zelena knjiga ter sta nato podala svoji mnenji.

Poleg tega so bile storitve splošnega pomena tudi predmet napete razprave znotraj Konvencije o prihodnosti Evrope.

Končno je tudi Sodišče evropskih skupnosti preučilo različna vprašanja o gospodarskih storitvah splošnega pomena, še zlasti glede njihovega financiranja, in podala mejni sklep o nadomestilu izvajanja javnih storitev⁸.

Razprava je razkrila precejšnje razlike v stališčih in perspektivah. Vendarle se zdi, da je prišlo do konsenza o potrebi po zagotovitvi skladne kombinacije tržnih mehanizmov in nalog javnih storitev. Storitve splošnega pomena in okvir njihovega izvajanja, vključno s samo Evropsko unijo, se nenehno razvijajo in ta razvoj se bo še nadaljeval. S predložitvijo te Bele knjige Komisija ne namerava zaključiti razprave,

---

¹ Glej opredelitev izrazov v Prilogi 1

² COM(2003) 270, 21.5.2003

³ Celotno besedilo o prispevkih je dostopen na naslednji spletni strani Komisije:

⁴ http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/service_general_interest/comments/public_en.htm

Poročilo o javnem posvetovanju o Zeleni knjigi o storitvah splošnega pomena, Delovni dokument osebja Komisije, SEC(2004) 326, 15.3.2004, dostopno na naslednji spletni strani:

⁵ http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/service_general_interest

⁶ Resolucija Evropskega parlamenta o Zeleni knjigi o storitvah splošnega pomena, 14.1.2004, (T5-0018/2004)

⁷ Mnenje o Zeleni knjigi o storitvah splošnega pomena, CESE 1607/2003, 11.12.2003

⁸ Mnenje Odbora regij z dne 20. novembra 2003 o Zeleni knjigi o storitvah splošnega pomena, sklep CdR 149/2003 konč

Sodba z dne 24. julija 2003 v primeru C-280/00 Altmark Trans

ki se je razvila na evropski ravni. Njen namen je dati prispevek k trenutni razpravi in jo spodbujati z določanjem vloge Unije in okvirja, ki omogoča tem storitvam ustrezno delovanje.

Bela knjiga določa pristop Komisije pri razvijanju pozitivne vloge za Evropsko unijo v krepitvi razvoja visoko kakovostnih storitev splošnega pomena in predstavlja poglobitve elemente strategije za zagotavljanje dostopnosti visoko kakovostnih storitev po dostopni ceni vsem državljanom in podjetjem v Uniji. Dokument se usmerja le na nekatere od ključnih vprašanj razprave, saj bi se bilo nemogoče lotiti vseh vprašanj iz javne razprave. O bolj specifičnih vprašanjih se bo razpravljalo v okviru zadevnih politik.

2. DELJENA ODGOVORNOST JAVNE OBLASTI V UNIJI

Javna razprava o Zeleni knjigi je pokazala širše konsenz o pomembnosti visoko kakovostnih storitev splošnega pomena za evropsko družbo. Delitev nalog in pooblastil med Unijo in državami članicami vodi k deljeni odgovornosti Unije in javnih oblasti držav članic, vendar pa podrobno določanje izvajanja in zagotavljanja teh storitev ostaja v pristojnosti držav članic.

2.1. Bistven del Evropskega modela

Razprava o Zeleni knjigi je odločno potrdila pomembnost storitev splošnega pomena kot enega izmed stebrov Evropskega družbenega modela. Razprava je, kljub občasno precejšnjim razlikam v pogledih in perspektivah njenih udeležencev, potrdila širši konsenz o izvajanju visoko kakovostnih in dostopnih storitev splošnega pomena za vse državljane in podjetja v Evropski uniji. Prav tako je potrdila obstoj skupnega koncepta storitev splošnega pomena v Uniji. Ta koncept odraža vrednote in cilje Skupnosti in temelji na celi vrsti skupnih elementov, ki vključujejo: univerzalne storitve, stalnost, kakovost storitev, cenovno dostopnost, kot tudi zaščito uporabnikov in potrošnikov.

Storitve splošnega pomena ostajajo v Uniji bistvene za zagotavljanje socialne in teritorialne kohezije in za konkurenčnost evropskega gospodarstva. Državljeni in podjetja upravičeno pričakujejo, da bodo imeli dostop do visoko kakovostnih in cenovno dostopnih storitev splošnega pomena v celotni Evropski uniji. Za državljane Unije je ta dostop bistven del evropskega državljanstva in je nujno potreben zato, da se jim omogoči polno uživanje njihovih temeljnih pravic. Za podjetja je dostopnost visoko kakovostnih storitev splošnega pomena nujen predpogoj za konkurenčno poslovno okolje. Preskrba z visoko kakovostnimi, razpoložljivimi in cenovno dostopnimi storitvami splošnega pomena, ki zadovoljujejo potrebe potrošnikov in podjetij, je torej pomemben element, ki prispeva k doseganju strateškega cilja Unije “postati najbolj konkurenčno in dinamično gospodarstvo na svetu, ki temelji na znanju in je sposobno trajnostne gospodarske rasti z več in boljšimi delovnimi mesti ter večjo socialno kohezijo”⁹.

---

⁹ Evropski svet v Lizboni 23. in 24. marca 2000, sklepi predsedstva, peti odstavek. Za podrobnosti glej http://europa.eu.int/comm/lisbon_strategy/intro_en.html

Storitve splošnega pomena so pomagale doseči cilje Unije v mnogih politikah Skupnosti, kakor je poudarila Komisija v Zeleni knjigi.. Hkrati pa so politike Skupnosti pomembno prispevale k izboljšanju kakovosti, izbire in učinkovitosti številnih storitev splošnega pomena.

V skladu z načeli iz člena 16 Pogodbe¹⁰ in člena 36 Listine o temeljnih človekovih pravicah¹¹ se je Komisija zavezala, da upošteva specifično vlogo storitev v splošnem interesu v okviru politik in dejavnosti, ki spadajo v njeno pristojnost. Komisija si bo prizadevala, da bo Evropska unija še naprej pozitivno prispevala k razvoju storitev v splošnem interesu kot sestavnega dela Evropskega modela ob spoštovanju raznolikosti tradicij, struktur in razmer v državah članicah. V skladu z načeli boljše pravne ureditve¹² bosta boljša pravna ocenitev učinkov glavnih pobud¹³ in redno vrednotenje ustreznih politik Skupnosti pomagali k izpolnitvi tega cilja.

V tej ključni točki razvoja Unije bo treba posebno pozornost posvetiti razvoju v novih državah članicah in njihovim posebnim potrebam, ki izhajajo zlasti iz njihove gospodarske preobrazbe v zadnjih dveh desetletjih.

2.2. Odgovornost za državne organe

Medtem ko je opravljanje storitev splošnega pomena lahko organizirano v sodelovanju s zasebnim sektorjem ali zaupano zasebnim ali javnim podjetjem, ostaja določanje obveznosti in nalog javnih storitev naloga državnih organov na ustrezni ravni. Ustrezni državni organi so odgovorni tudi za regulacijo trga in za zagotavljanje opravljanja nalog javnih storitev s strani izvajalcev.

Na razpravi o Zeleni knjigi je bilo poudarjeno, da morajo znotraj okvira konkurenčnega notranjega trga ustrezni državni organi obdržati pristojnosti, da se zagotovi učinkovito doseganje določenih javnih političnih ciljev in da se spoštuje načelo demokratične izbire, vključno glede ravni kakovosti in končnih stroškov. Ustrezni državni organi morajo razpolagati s primernimi orodji in strokovnim znanjem. Sedanja sektorska pravila Skupnosti določajo pravne instrumente in pooblastila, ki omogočajo državnim organom držav članic uveljavljanje javnih političnih ciljev. Zlasti pa morajo države članice posvečati pozornost vse bolj kompleksnim nalogam regulativnih organov in jim zagotoviti vse potrebne instrumente ter sredstva.

2.3. Deljena odgovornost Unije in njenih držav članic

V svoji Zeleni knjigi je Komisija že izjavila, da Pogodba zagotavlja Skupnosti obsežen niz sredstev, ki uporabnikom omogočajo dostop do visoko kakovostnih in

---

¹⁰ Člen 16 navaja: "Brez poseganja v določbe členov 73, 86 in 87, in z vmestitvijo številnih splošnih gospodarskih storitev v skupne vrednote Unije kot tudi njihove vloge pri pospeševanju socialne in teritorialne kohezije, bodo Skupnost in države članice, vsaka v okviru svojih pristojnosti in v obsegu uporabe te Pogodbe, poskrbele, da bodo take storitve delovale na osnovi načel in pogojev, ki jim omogočajo izpolnjevati svoje naloge"

¹¹ Člen 36 navaja: "Unija priznava in spoštuje dostop do gospodarskih storitev splošnega pomena, kot so zagotovljene v nacionalnih zakonodajah in praksah v skladu s Pogodbo o ustanovitvi Evropske skupnosti, da bi pospešile socialno in teritorialno kohezijo Unije"

¹² Evropska uprava: Boljše zakonodavstvo, Sporočilo Komisije, sklep COM(2002) 275, 5.6.2002

¹³ Sporočilo Komisije o presoji učinkov, COM(2002) 276, 5.6.2002

cenovno dostopnih storitev splošnega pomena v Evropski uniji. Vendar pa je poglavitna naloga ustreznih nacionalnih, regionalnih in lokalnih organov oblasti, da določijo, organizirajo, financirajo in nadzorujejo izvajanje storitev splošnega pomena.

Ta deljena odgovornost je koncept, ki ga poudarja določba člena 16 Pogodbe ES, ki nalaga Skupnosti in državam članicam, da s pomočjo svojih politik zagotovijo, vsaka v okviru svojih pooblastil, izpolnjevanje nalog izvajalcev storitev splošnega pomena. Prav tako je v členu 86(2) Pogodbe ES¹⁴ državam članicam dovoljeno, da zaupajo opravljanje javnih storitev gospodarskim subjektom in da se zagotovi skladnost z določbami tega člena.

V razpravi o Zeleni knjigi je prišlo do širšega konsenza, da Skupnosti ni potrebno dati dodatnih pristojnosti na področju storitev v splošnem interesu. Komisija se s to ugotovitvijo načeloma strinja. Zdi se, da, so sedanje pristojnosti Skupnosti glede storitev splošnega pomena primerna in zadostna, da bi zagotovila ohranjanje in razvijanje dobrega izvajanja storitev v vsej Uniji.

Hkrati Komisija pozdravlja spremembe sedanjega člena 16 Pogodbe ES, kot jih predlaga Evropska konvencija v členu III-6. osnutka Pogodbe o Ustavi za Evropo. Člen III-6. določa:

“Brez poseganja v člene III-55, III-56 in III-136 ter ob upoštevanju položaja, ki ga imajo službe splošnega gospodarskega pomena v okviru skupnih vrednot Unije pa tudi njihove vloge pri pospeševanju socialne in teritorialne kohezije, skrbijo Unija in države članice v mejah svojih pristojnosti na področju uporabe Ustave za to, da takšne službe delujejo na podlagi načel in pogojev, zlasti ekonomskih in finančnih, ki jim omogočajo izpolnjevanje njihovih nalog. Evropski zakoni opredelijo ta načela in pogoje.”

Ko bo Pogodba o Ustavi stopila v veljavo, bo ta določba zagotovila dodatno pravno osnovo za dejavnosti Skupnosti na področju storitev splošnega gospodarskega pomena v okviru pristojnosti Unije in na področju uporabe Ustave.

3. VODILNA NAČELA PRISTOPA KOMISIJE

Stališče Komisije temelji na številnih načelih, ki se odražajo v sektorskih politikah Skupnosti in se lahko razjasnijo na osnovi rezultatov razprave o Zeleni knjigi:

3.1. Omogočiti državnim organom delovanje blizu državljanom

Na razpravi je bilo rečeno, da morajo biti storitve splošnega pomena zagotovljene in regulirane tako, da bodo čim bližje državljanom in da mora biti strogo spoštovano načelo subsidiarnosti.

---

¹⁴ Člen 86 (2) določa: “Za podjetja, ki so pooblaščenca za opravljanje gospodarskih storitev splošnega pomena[...], veljajo pravila, ki jih vsebuje ta Pogodba, še posebno pravil o konkurenčnosti v taki meri, da uporaba takih pravil ne bo ovirala zakonskega ali dejanskega izvajanja njihovih nalog. Na razvoj trgovine se ne sme vplivati do mere, ki bi bila v nasprotju z interesi Skupnosti”

Komisija spoštuje pomembno vlogo držav članic ter regionalnih in lokalnih organov oblasti na področju storitev splošnega pomena. Ta vloga se odraža v politikah Skupnosti o storitvah splošnega pomena ki temeljijo na različnih stopnjah delovanja in uporabi različnih instrumentov v skladu z načelom subsidiarnosti.

Ko bo to potrebno, bo Komisija, kot v preteklosti, predlagala sektorske uredbe le na področjih, ki imajo, tako kakor veliki industrijski sistemi, jasno evropsko dimenzijo in dobre argumente za določanje evropskega koncepta splošnega pomena. Tovrstna ureditev Skupnosti v splošnem določa le regulativni okvir, ki se ga izvaja in podrobno določi s strani držav članic, upoštevajoč razmere, značilne za določeno državo.

3.2. *Doseganje ciljev javnih storitev na konkurenčnih odprtih trgih*

Na podlagi razprave ostaja Komisija pri stališču, da so cilji odprtega in konkurenčnega notranjega trga ter cilji razvijajočih se, visoko kakovostnih, razpoložljivih in cenovno dostopnih storitev splošnega pomena, združljivi. V resnici je oblikovanje notranjega trga v veliki meri prispevalo k izboljšanju učinkovitosti, kar je omogočilo, da so postale številne storitve splošnega pomena bolj cenovno dostopne. Poleg tega je to vodilo k povečanju izbire storitev na trgu, kar je še posebej očitno v telekomunikacijskih storitvah in transportu¹⁵.

Kljub temu bodo morali biti dosežki nacionalnega javnega cilja politik usklajeni z določenimi cilji Skupnosti. Na ravni Pogodbe so ti primeri navedeni v členu 86(2), ki določa, da za storitve splošnega gospodarskega pomena ne veljajo pravila Pogodbe do mere, potrebne za izpolnitev poslanstva splošnega pomena. To pomeni, da v skladu s Pogodbo ES in pogoji iz člena 86(2) učinkovito izvajanje nalog splošnega pomena, v primeru neskladja, prevlada nad uporabo pravil Pogodbe¹⁶. Na ta način se naloge zavaruje bolj kot način njihovega izpolnjevanja. Ta določbe Pogodba torej omogoča uskladitev izvajanja in doseganja javnih političnih ciljev s konkurenčnimi cilji Evropske unije kot celote, zlasti s potrebo po vzpostavitvi enakovrednih pogojev za vse ponudnike storitev in čim boljšo porabo javnega denarja.

3.3. *Zagotavljanje kohezije in univerzalnega dostopa*

Dostop vseh državljanov in podjetij do cenovno dostopnih, visoko kakovostnih storitev splošnega pomena na vsem ozemlju držav članic je bistvenega pomena za pospeševanje socialne in teritorialne kohezije v Evropski uniji, vključno z odpravljanjem ovir, nastalih s pomanjkanjem dostopnosti v najbolj oddaljenih regijah. Komisija mora v vseh svojih politikah spodbujati in izboljševati učinkovit in univerzalen dostop do storitev splošnega pomena

V tem okviru predstavljajo univerzalne storitve ključni koncept, ki ga je Skupnost razvila z namenom, da bi zagotovila učinkovito dostopnost nujnih storitev¹⁷. Skupnost tudi uvaja pravico, da ima vsakdo dostop do določenih storitev, ki veljajo

---

¹⁵ Podrobnejša ocena bo pripravljena v prihodnjem delovnem dokumentu osebja Komisije "Razvoj delovanja industrijskih sistemov, ki opravljajo storitve splošnega pomena – Poročilo 2004"

¹⁶ Uporaba 86(2). člena je podrobno pojasnjena v Sporočilu Komisije o storitvah splošnega pomena v Evropi, UL C 17, 19.1.2001, str. 4

¹⁷ Glej Zeleno knjigo o storitvah splošnega pomena, COM(2003) 270, 21.5.2003, odstavki 50 do 54

za nujne, in nalaga izvajalcem storitev, da nudijo določene storitve v skladu z določenimi pogoji, vključno s pokrivanjem celotnega ozemlja in dostopno ceno. Univerzalne storitve so dinamičen in fleksibilen koncept in dokazujejo, da so učinkovita rešitev za tiste, ki si sicer ne bi mogli privoščiti nujnih storitev. Lahko se redno ponovno določijo, da bi se prilagodile družbenemu, gospodarskemu in tehnološkemu okolju. Koncept dopušča določanje skupnih načel na ravni Skupnosti, uresničitev teh načel pa prepušča državam članicam, tako da se omogoči upoštevanje specifičnih razmer v vsaki državi v skladu z načelom subsidiarnosti.

V okviru svojih strukturnih politik Skupnost pomaga preprečevati občutljivim družbenim skupinam ali regijam, da bi bile izključene iz dostopa do nujnih storitev¹⁸. Strukturni skladi se, pod določenimi pogoji¹⁹, lahko uporabijo za sofinanciranje investicij v omrežno infrastrukturo, Poleg tega politika Komisije na področju vseevropskih omrežij izboljšuje dostop do transportnih, energetskih in komunikacijskih omrežij na bolj oddaljenih območjih in bo pomagala pri povezovanju novih držav članic z infrastrukturo petnajsterice ter tako vzdrževala visoko stopnjo kakovosti, zaščite in varnosti. V svoji Evropski pobudi rasti je Komisija določila ambiciozen program za uresničitev prednostnih čezmejnih projektov na področju transporta, energije in širokopasovnih komunikacijskih omrežij²⁰.

3.4. *Vzdrževanje visoke stopnje kakovosti, zaščite in varnosti*

Javna razprava je izpostavila nujno potrebo po zagotovitvi visoke stopnje kakovosti, zaščite in varnosti. Komisija se strinja, da morajo imeti vsi državljani in uporabniki dostop do visoko kakovostnih storitev splošnega pomena. Zajamčena mora biti tudi fizična varnost potrošnikov in uporabnikov ter vseh oseb, ki so vključene v izvajanje in preskrbo s temi storitvami ter širše javnosti, vključno z zaščito pred morebitnimi grožnjami, kot so teroristični napadi in naravne katastrofe. Nadalje se določi varnost pri preskrbi s storitvami, še zlasti varnost ponudbe, kar so osnovne določbe, ki morajo biti jasno opredeljene ob določanju namena storitev. Pogoji, pod katerimi so storitve ponujene, morajo izvajalcem zagotoviti tudi zadostna sredstva, da bi se ohranila primerna raven dolgoročnih naložb. Kakovost in varnost ponudbe pomenita stroške za podjetje, ki morajo biti v zadostni meri in na transparenten način uravnoteženi s pričakovanim dobičkom.

V skladu s politiko Unije o trajnostnem razvoju je potreben tudi zrel premislek o vlogi storitev splošnega pomena za varstvo okolja in o specifičnih značilnostih storitev splošnega pomena, ki so neposredno povezane z okoljskim področjem, kot denimo področje voda in ravnanje z odpadki.

Komisija popolnoma upošteva te zahteve in bo zagotovila, da politike Skupnosti prispevajo in omogočijo ohranjanje ter vzdrževanje standardov kakovosti, zaščite

---

¹⁸ Novo partnerstvo za kohezijo, Tretje poročilo o ekonomski in socialni koheziji, COM(2004) 107, 18.2.2004

¹⁹ Glej denimo delovni dokument osebja Komisije: Smernice o kriterijih in načinih implementacije strukturnih skladov za podporo elektronskih komunikacij, SEC(2003) 895

²⁰ Sporočilo Komisije, Evropska pobuda za rast, Naložbe v omrežja in znanje za spodbujanje rasi in delovna mesta, zaključno poročilo Evropskemu svetu, 11.11.2003, sklep COM(2003) 690

in varnosti. Še posebej bo spremljala napredek v svojih rednih ocenah in sektorskih poročilih.

3.5. *Zagotavljanje pravic potrošnikov in uporabnikov*

Razprava o Zeleni knjigi je pokazala, da obstaja širši konsenz o izvajanju storitev splošnega pomena, ki se organizira na tak način, da se zagotovi visoka stopnja pravic potrošnikov in uporabnikov. Komisija namerava oblikovati svoje politike na načelih, določenih v Zeleni knjigi in v Sporočilu Komisije o storitvah splošnega pomena v Evropi²¹ iz septembra 2000.

Ta dva dokumenta zlasti obravnavata dostop do storitev, vključujoč čezmejne storitve, na vsem ozemlju Unije in za vse skupine prebivalstva, cenovno dostopnost storitev, vključno s posebnimi shemami za osebe z nizkimi prihodki, fizično varnost, zaščito in zanesljivost, stalnost, visoko kakovost, izbiro, transparentnost in dostop do informacij izvajalcev in regulatorjev.

Izvajanja teh načel običajno zahteva prisotnost neodvisnih regulatorjev z jasno določenimi pristojnostmi in nalogami. Le-te vključujejo: kazensko pristojnost (kar pomeni spremljanje izvajanja in uresničevanja določb za preskrbo z univerzalnimi storitvami), določbe za zastopanje in aktivno udeležbo potrošnikov in uporabnikov pri določanju in vrednotenju storitev, razpoložljivost primernih odškodninskih in kompenzacijskih mehanizmov in obstoj posebne klavzule, ki omogoča prilagajanje zahtev v skladu s spreminjajočimi se potrebami in željami uporabnikov in potrošnikov in razvoju v gospodarskem in tehnološkem okolju. Regulatorji morajo spremljati tudi razvoje trga in zagotavljati podatke za namene ocenjevanja.

3.6. *Spremljanje in ocenjevanje izvajanja*

Na osnovi javne razprave ostaja Komisija prepričana, da sta sistematično ocenjevanje in spremljanje glavna instrumenta za ohranjanje in razvijanje visoko kvaliteten, razpoložljivih, cenovno dostopnih in učinkovitih storitev splošnega pomena v Evropski uniji. Komisija daje velik poudarek ocenjevanju storitev, ki se opravljajo s pomočjo podatkov, pridobljenih na nacionalni ravni, v za katere velja poseben sektorski regulativni okvir Skupnosti. Vendar se ocenjevanje na ravni Skupnosti lahko upošteva tudi na drugih področjih, če se v določenih primerih lahko dokaže, da bi tako ocenjevanje ustvarilo dodatno vrednost.

V skladu s prevladujočimi stališči, izraženimi na javni razpravi, Komisija meni, da mora biti kakršno koli ocenjevanje večdimenzionalno in da mora pokrivati vse pomembnejše pravne, ekonomske, družbene in okoljske vidike. V vsakem primeru bo moralo vsako ocenjevanje pravočasno upoštevati posebne značilnosti ocenjenega sektorja in različnih razmer, ki vladajo v različnih državah članicah in njenih regijah. Ocenjevanje naj temelji na periodičnih pripravah primerljivih podatkov države članice in/ali nacionalnih regulatorjev.

---

²¹ COM(2000) 580, 20.9.2000, UL C 17, 19.1.2001. Glej odstavke 8 do 13

3.7. *Spoštovanje raznolikosti storitev in razmer*

Razprava je poudarila tudi razlike med različnimi storitvami splošnega pomena in različnimi potrebami ter prednostmi uporabnikov in potrošnikov, kar je posledica različnih ekonomskih, družbenih, geografskih ali kulturnih razmer. Poleg tega je bilo poudarjeno, da osebna narava mnogih socialnih in zdravstvenih storitev vodi k zahtevam, ki so v veliki meri različne od tistih v velikih mrežnih industrijskih sistemih. Kar zadeva radiodifuzijo, je potrebno upoštevati pomembnost radiodifuzije za demokratične, družbene in kulturne potrebe vsake družbe²². Komisija podpira ta stališča.

Vsaka politika Skupnosti na področju storitev splošnega pomena mora pravočasno upoštevati raznolikost storitev splošnega pomena in razmere, v katerih se izvajajo. Vendar to ne pomeni, da ni potrebno zagotoviti skladnega pristopa Komisije v vseh različnih sektorjih ali da razvoj skupnih konceptov, ki se lahko uporabi v različnih sektorjih, ne more biti koristen.

V tem smislu je potrebno omeniti, da predlog Komisije za Direktivo o storitvah na notranjem trgu²³ pokriva le storitve, ki zadevajo gospodarske dejavnosti. Ne pokriva negospodarskih storitev splošnega pomena, temveč le gospodarske storitve splošnega pomena. Razen tega so določene dejavnosti, ki jih lahko države članice obravnavajo kot splošne gospodarske storitve, iz predloga izključene, kot denimo transport, ali pa zanje veljajo izjeme glede na državo izvora, kot denimo poštna storitve in električna energija s plinom in vodo. Še več, predlog ne zahteva od držav članic, da odprejo gospodarske storitve splošnega pomena konkurenci, niti se ne vmešava v način njihovega financiranja ali organiziranja.

3.8. *Večja transparentnost*

Načelo transparentnosti je ključnega pomena za razvoj in izvajanje javnih politik, ki zadevajo storitve splošnega pomena. To načelo zagotavlja, da lahko državni organi izvajajo svojo pristojnost in da se spoštuje demokratično izbiro. Načelo je treba uporabljati pri vseh vidikih dobavnih postopkov in pri določanju nalog javnih storitev, organizacije, financiranja in regulacije storitev, kot tudi izvajanja in ocenjevanja, vključno z mehanizmi upravljanja s pritožbami.

Uporaba prava Skupnosti je že prispevala k izboljšanju transparentnosti zagotavljanja storitev splošnega pomena v Uniji. Naloga Komisija je, da deluje v smeri boljše transparentnosti zagotavljanja storitev v vseh svojih politikah, ki se nanašajo na storitve splošnega pomena. Države članice morajo prav tako jamčiti za popolno transparentnost v uresničevanju zakonodaje Skupnosti in drugih pomembnih nacionalnih določb.

3.9. *Zagotavljanje pravne varnosti*

V razpravi o Zeleni knjigi je bilo poudarjeno, da na določenih področjih uporaba pravil Skupnosti pri storitvah splošnega pomena ni bila dovolj jasna. Pogosto so

---

²² Glej tudi Protokol o sistemu javne radiodifuzije v državah članicah, ki je dodan Pogodbi ES z Amsterdamsko pogodbo

²³ COM(2004) 2, 13.1.2004

poudarili uporabo pravil državnih pomoči pri financiranju storitev splošnega pomena in pravil javnih naročil ter koncesij. Omenjene so bile tudi razmere v socialnih in zdravstvenih storitvah.

Komisija se zaveda, da lahko uporaba prava Skupnosti pri storitvah splošnega pomena povzroči zaplete. Zato se bo Komisija še naprej trudila izboljšati pravno varnost glede uporabe prava Skupnosti v izvajanju storitev splošnega pomena, brez poseganja v sodno prakso Sodišča Evropskih skupnosti in Sodišča prve stopnje. Kot je navedeno v nadaljevanju, je Komisija že dosegla prenavo obstoječih pravil javnih naročil in sprožila pobude na področju državnih pomoči v zvezi z zasebnim in javnim partnerstvom²⁴.

4. NOVE SMERNICE ZA USKLAJENO POLITIKO

4.1. Spoštovanje raznolikosti v usklajenem okviru

Eno ključnih vprašanj Zelene knjige je zadevalo potrebo po okvirni direktivi o storitvah splošnega pomena. Izražena stališča o tej temi so na javni razpravi ostala razdeljena, ker so številne države članice in Evropski parlament, skeptični glede tega. Po razpravi je ostalo precej dvomov, ali bi bila okvirna direktiva najustreznejši korak na tej stopnji. Poleg tega na razpravi ni bila predstavljena dodana vrednost horizontalnega okvira v primerjavi s sektorskim pristopom.

Prav zato Komisija meni, da je primerno, da se na tej stopnji ne predloži predloga, temveč da se zadevo ponovno prouči na kasnejši stopnji. Kot del te preiskave bi Komisija uporabila katere koli zakonodajne predloge o predhodni razširjeni oceni učinkov njihovih gospodarskih, družbenih in okoljskih posledic²⁵.

Kar zadeva časovni raspored za ponovni tovrstno proučitev, je potrebno upoštevati dejstvo, da bo bodoča uveljavitev Ustavne pogodbe in predlaganega člena III-6 Ustave prinesla drugo možno zakonsko podlago, ki bi dopolnjevala tiste že obstoječe. Komisija meni, da je ponovna proučitev zadeve ob uveljavitvi Ustavne pogodbe primerna.

V splošnem si bo Komisija za zdaj prizadevala in razvijala svoj sektorski pristop, s tem da bo, po potrebi, predlagala sektorska pravila, ki omogočajo upoštevanje posebnih zahtev in razmer v vsakem sektorju. Vendar bo za obstoječa sektorska pravila Skupnosti upoštevan horizontalni pristop glede na številne posebne zadeve, kot so npr. interesi potrošnikov, spremljanje in ocenjevanje storitev splošnega pomena, uporaba pravil državnih pomoči pri finančnih nadomestilih ali uporaba strukturnih skladov za podporo storitev splošnega pomena.

Medtem ko je potreba po okvirnem instrumentu povzročila precejšnjo nasprotja, je bila na javni razpravi širše priznana potreba po zagotavljanju stalnosti in skladnosti ukrepov Skupnosti na področju storitev splošnega pomena. Istočasno je bilo poudarjeno, da je za politike Skupnosti bistvenega pomena, da spoštujejo in upoštevajo značilnosti različnih storitev in realnih dejavnikov v državah članicah.

---

²⁴ Glej poglavji 4.2 in 4.3 spodaj

²⁵ Sporočilo Komisije o ocenitvi učinkov, sklep COM(2002) 276, 5.6.2002

Komisija bo se bo prizadevala zagotoviti popolno stalnost politik Skupnosti na področju storitev splošnega pomena in popolno skladnost svojih sektorskih politik glede na svoj splošen pristop do prihodnjih pregledov zadevnih sektorjev²⁶.

Nadalje bo Komisija proučila razmere na področju storitev splošnega pomena v Evropski uniji in potrebo po kakršnih koli horizontalnih ukrepih v letu 2005. Poročilo o svojih ugotovitvah namerava predložiti Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij še pred koncem leta 2005.

Komisija

- **bo ponovno preiskala potrebo po upravičenosti in potrebo po okvirni zakonodaji za storitve splošnega pomena ob uveljavitvi Ustavne pogodbe,**
- **bo sprožila pregled razmer storitev splošnega pomena in predložila poročilo še pred koncem leta 2005.**

Države članice

- **morajo delovati na posodabljanju storitev splošnega pomena na svoji ravni, da bi zagotovile vsem državljanom dostop do kakovostnih storitev, prilagojenim svojim potrebam in zahtevam.**

4.2. Pojasnjevanje in poenostavitev pravnega okvira za nadomestilo obveznosti javnih storitev

Zlasti na dveh področjih – financiranju in podeljevanju koncesij – se upravičenost držav članic, da določajo in oblikujejo naloge storitev splošnega pomena prekriva z zakonodajo Skupnosti. To poglavje se ukvarja s financiranjem. Z javnimi naročili pa se bo ukvarjalo poglavje 4.3.

Načelo avtonomije držav članic, da izvajajo politične odločitve glede gospodarskih storitev splošnega pomena, se uporablja enako kot glede financiranja slednjih. Dejansko uživajo države članice veliko mero pristojnosti, ko se odločajo, na kakšen način financirati izvajanje gospodarskih storitev splošnega pomena. Finančni mehanizmi, ki jih uporabljajo države članice, vključujejo neposredno finančno podporo preko državnega proračuna, posebne ali izjemne pravice, prispevke tržnih udeležencev, povprečne tarife in na solidarnosti temelječe financiranje. Na splošno lahko države članice izbirajo, kateri finančni mehanizem bodo uporabile. Če ni usklajenosti Skupnosti, je glavna omejitev te pristojnosti zahteva, da tak finančni mehanizem ne sme omejevati konkurence znotraj skupnega trga. Od Komisije kot skrbnici Pogodbe je odvisno zagotavljanje spoštovanja tega pravila v korist davkoplačevalcev in gospodarstva.

Vendar je dejanska uporaba tega pravila včasih zapletena zadeva. Ni vedno jasno denimo, pod katerimi pogoji bi nadomestilo za gospodarske storitve splošnega pomena dejansko pomenilo, da gre za državno pomoč. Prav tako lahko, ko se ugotovi, da gre za državno pomoč, pride do nekaterih negotovosti glede na pogoje, pod katerimi je taka pomoč združljiva s skupnim trgom. Na koncu je še obveza iz Pogodbe, da je treba formalno obveščati Komisijo o načrtih ali spreminjanju pomoči,

²⁶

Glej Prilogo 2

kar lahko povzroči upravno oviro za sorazmerno nizke zneske izven določenih omejitev.

Javna razprava je potrdila zahtevo po večji pravni varnosti in predvidljivosti v primerih uporabe pravil državne pomoči za nadomestila javnih storitev. Ta poziv je bil še posebno glasen na lokalni ravni glede lokalnih storitev. Res je, da je Sodišče Evropskih skupnosti nedavno tega določilo številne pogoje, pod katerimi nadomestilo za gospodarske storitve splošnega pomena ne predstavlja državne pomoči²⁷. Vendar pa potreba po povečani pravni varnosti ostaja in naloga Komisije je, da uveljavi to varnost v največji možni meri. V ta namen daje Komisija številne pobude.

Prvi predlagani ukrep je odločitev Komisije, ki pravi, da mora biti javno pridobivanje sredstev iz skladov sorazmerno majhnega obsega za gospodarske subjekte, katerim so podeljene gospodarske storitve splošnega pomena, združljivo z načeli skupnega trga pod določenimi pogoji. Pridobivanje sredstev iz skladov mora biti tudi izvzeto iz obveznosti prejšnjega navodila, dokler je sorazmerno z dejanskimi stroški storitev in dokler niso preseženi določeni pragovi. Enako predlaga Komisija za pridobivanje sredstev iz skladov za gospodarske storitve splošnega pomena, ki jih izvajajo bolnišnice ne glede na zneske.

Komisija v bistvu s tem poizkuša izvzeti nadomestilo lokalnim izvajalcem gospodarskih storitev splošnega pomena iz obveznosti predhodnega obvestila. Takoj, ko bodo po koncu posvetovalnega postopka določeni pragovi, se bo v precejšnji meri povečala pravna varnost za pridobivanje sredstev iz javnih skladov sorazmerno majhnega obsega.

Poleg tega Komisija tudi predlaga zvišanje pravne varnosti za nadomestila za gospodarske storitve splošnega pomena, kar presega prej omenjene pragove – zato bo treba obvestiti Komisijo – s sredstvi v okviru Skupnosti, ki določa kriterije za ocenitev takšnih nadomestil za gospodarske storitve splošnega pomena.

Razen tega namerava Komisija spremeniti Direktivo () 80/723/EGS o transparentnosti finančnih odnosov med državami članicami in javnimi gospodarskimi subjekti. Sprememba bo določala, da je ta direktiva uporabna za nadomestila javnih storitev, kakršna koli je njihova zakonska opredelitev v členu 87 Pogodbe. Vendar pa odločitev Komisije in delovni okvir Skupnosti ne bosta uporabna za sektor transporta²⁸.

Končno namerava Komisija še naprej določati pogoje, pod katerimi lahko nadomestilo predstavlja državno pomoč in sicer v skladu z nedavno sodno prakso Sodišča Evropskih skupnosti. Kot je zahtevano v številnih pripombah razprave o

---

²⁷ Sodba z dne 24. julija 2003 v tožbi C-280/00 Altmark Trans in sodba z dne 24. novembra 2003 v združenih tožbah C-34/01 do 38/01 Enirisorse SpA

²⁸ Odločitev je lahko uporabna za določene povezave do otokov, na katerih letni promet ne presega določenega Praga

Zeleni knjigi, bo to vključevalo tudi nadaljnje pojasnjevanje razlike med gospodarskimi in negospodarskimi dejavnostmi²⁹.

V celoti bodo verjetno ukrepi, ki so izdelani na podlagi obsežnega posvetovanja z zainteresiranimi, zagotovili pravno varnost in predvidljivost za izvajalce storitev in oblast do največje možne mere. Komisija bo tudi nadaljevala s pragmatičnim pristopom, ko bo ocenjevala nadomestila za obveznosti javnih storitev z namenom izvajanja in oskrbe visoko kakovostnih, razpoložljivih in cenovno dostopnih storitev splošnega pomena blizu državljanom ob spoštovanju skupnih temeljnih pravil.

Komisija

- **bo sprejela Odločitev o uporabi člena 86 Pogodbe o državni pomoči v obliki nadomestil javnih storitev, dodeljenim določenim gospodarskim subjektom, ki so pooblaščen za opravljanje gospodarskih storitev splošnega pomena do julija leta 2005,**
- **bo sprejela delovni okvir Skupnosti za državne pomoči v obliki nadomestil javnih storitev do julija leta 2005,**
- **bo spremenila Direktivo 80/723/EGS o transparentnosti finančnih odnosov med državami članicami in gospodarskimi subjekti do julija leta 2005,**
- **bo še naprej pojasnjevala, pod katerimi pogoji lahko nadomestila javnih storitev predstavljajo državno pomoč v smislu člena 87 (1) do julija leta 2005.**

Države članice

- **morajo pomagati Komisiji pri uporabljanju novega pravnega sistema, še zlasti z jasno določitvijo obveznosti javnih storitev in uporabo transparentnih pravil o nadomestilih.**

4.3. Zagotavljanje jasnega in transparentnega okvira za izbiro podjetij, ki so pooblaščen za opravljanje storitev splošnega pomena

Načeloma imajo države članice širok razpon odločanja, kako organizirati storitve splošnega pomena. Brez usklajenosti Skupnosti so zadevni javni organi oblasti v državah članicah načeloma svobodni pri odločanju ali bodo sami zagotavljali storitve splošnega pomena ali bodo podelili njihovo izvajanje drugim (javnim ali zasebnim) subjektom³⁰. Kakorkoli že, izvajalci storitev splošnega pomena, vključno s izvajalci notranjih storitev, so gospodarski subjekti, za katere veljajo pravila konkurenčnosti Pogodbe³¹. V praksi države članice čedalje bolj uporabljajo javno-zasebne sheme, vključno z 'oblikuj-gradi-financiraj-deluj' pogodbami, koncesijami in z ustanavljanjem mešanih podjetij, da bi zagotovile izvajanje infrastrukturnih projektov ali storitev splošnega pomena.

²⁹ Za podrobnosti glej Sporočilo Komisije o storitvah splošnega pomena v Evropi, UL C 17, 19.1.2001, str. 4 (odstavki 28 do 30) in Zeleno knjigo o storitvah splošnega pomena, COM(2003) 270, 270, 21.5.2003, odstavki 43 do 45

³⁰ Kar zadeva kopenski transport je Komisija predlagala zakonodajo, ki bi zahtevala od držav članic uporabo koncesij za javne storitve. Spremenjen predlog Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o ukrepanju držav članic glede zahtev javnih storitev in dodelitve koncesi javnih storitev v železniškem, cestnem potniškem prometu in prometu po celinskih plovnih poteh, UL C 151 E, 25.6.2002, str. 146

³¹ Za podrobnosti glej Zeleno knjigo o storitvah splošnega pomena, COM(2003) 270, 21.5.2003, odstavki 79 do 83

Na javni razpravi so pozvali k jasnosti glede številnih vprašanj, ki se nanašajo na pravila Skupnosti in ki so uporabna v takih shemah, še zlasti pa na obseg in vsebino pravil Skupnosti, ki jih bodo morali javni organi oblasti spoštovati ob dodelitvi izvajanja javnih storitev drugemu subjektu.

Da bi razjasnili pravila uporabe, se je Skupnost zavzela za poenostavitev in pojasnitev smernic javnega naročanja³². Nove smernice, ki sta jih lanskega marca sprejela Evropski parlament in Svet, morajo sprejeti vse države članice do januarja leta 2006 in morajo omogočiti vsem zadevnim organom oblasti, da izpolnijo svoje obveznosti v zvezi s transparentnostjo iz Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti.

Poleg tega je Komisija pred kratkim sprejela Zeleno knjigo o javnem in zasebnem partnerstvu v Evropski Uniji³³, zato da bi ugotovila ali naj se predlaga zakonodaja Skupnosti, še zlasti na področju transparentnega podeljevanja koncesij storitev preko javnih organov oblasti, in o drugih oblikah sodelovanja med javnim in zasebnim sektorjem. Ta Zelena knjiga sproža širšo razpravo o vidikih naročil javnega in zasebnega partnerstva.

Komisija

- **bo vodila javno razpravo o Zeleni knjigi glede vidikov naročil javnega-in zasebnega partnerstva,**
- **bo predložila predloge, kjer bo primerno, na podlagi rezultatov javne razprave še pred koncem leta 2004.**

Države članice

- **morajo zagotoviti utemeljenost nacionalnih okvirov za dodeljevanje koncesij javnih storitev na transparentnih in nediskriminatornih pravilih.**

4.4. Popolno priznanje splošnega pomena v socialnih in zdravstvenih storitvah

Zelena knjiga o storitvah splošnega pomena je povzročila precejšnje zanimanje pri zainteresiranih na področju storitev socialnega skrbstva, vključno z zdravstvenimi storitvami, dolgoročno oskrbo, socialno varnostjo, zavodi za zaposlovanje in socialnimi stanovanji. Splošne storitve socialnega skrbstva imajo posebno funkcijo kot del Evropskega družbenega modela. Temelječe na načelu solidarnosti so splošne storitve socialnega skrbstva in zdravstvene storitve osredotočene na posameznika in zagotavljajo, da državljani lahko učinkovito uživajo svoje osnovne pravice in visoko stopnjo socialne varnosti, poleg tega pa krepijo socialno in teritorialno kohezijo. Njihovo izvajanje, razvoj in posodobitev je popolnoma v skladu z doseganjem ciljev, določenih na Evropskem svetu marca leta 2000 v Lizboni, in še zlasti s ciljem doseganja pozitivne povezave med ekonomsko in socialno politiko ter politiko zaposlovanja. Javna razprava je pokazala, da so se izvajalci storitev socialnega skrbstva pripravljani lotiti procesa posodobitve, da bi se bolje odzvali na spreminjajoče potrebe evropskih državljanov. Ravno tako so izrazili potrebo po večji

³² Direktiva 2004/18 z dne 31. marca 2004 o uskladitvi postopkov za dodeljevanje pogodb javnih del, pogodb javnih dobav in pogodb javnih storitev ter Direktiva 2004/17 z dne 31. marca 2004, ki usklajuje postopke javnih naročil subjektov, ki opravljajo storitve na področju upravljanja z vodami, energetike, transporta in poštnih storitev, UL L 134, 30.4.2004, str. 1 in str. 114

³³ Zelena knjiga o javnem in zasebnem partnerstvu in o pravu Skupnosti o javnih pogodbah in koncesijah, COM(2004) 327, 30.4.2004

jasnosti in predvidljivosti, ki sta potrebni za zagotovitev enakomernega razvoja storitev socialnega skrbstva, vključno z zdravstvenimi storitvami.

Medtem ko je določanje nalog in ciljev storitev socialnega skrbstva in zdravstvenih storitev načeloma v pristojnosti držav članic, imajo lahko pravila Skupnosti vpliv na instrumente za njihovo izvajanje in financiranje. Jasno priznanje razlikovanja med nalogami in instrumenti mora pomagati razjasniti pogled na posodobitev teh storitev v smeri razvijanja potreb uporabnikov ob istočasnem ohranjanju posebne narave v pogojih določenih zahtev, med drugim solidarnosti, prostovoljnih storitev in vključevanja občutljivih skupin prebivalstva. Pojasnjevanje tega razlikovanja bo še zlasti pomagalo državam članicam, ki uporabljajo tržno temelječe sisteme za izvajanje storitev socialnega skrbstva in zdravstvenih storitev, da predvidijo možne učinke konkurenčnega prava EU nanje. Seveda bo za države članice ostalo predmet politične izbire, ali uporabiti take sisteme ali zagotoviti storitve neposredno preko državnih agencij, ki so financirana iz javnih sredstev.

Komisija meni, da je koristno razviti sistematičen pristop, da bi se določilo in priznalo posebne značilnosti storitev socialnega skrbstva in zdravstvenih storitev splošnega pomena in da bi se pojasnil okvir, v katerem delujejo in kjer se lahko posodobijo. Ta pristop bo določen v Sporočilu o storitvah socialnega skrbstva splošnega pomena, vključno z zdravstvenimi storitvami, ki bo sprejeto v letu 2005.

To sporočilo bo ocenilo politike Skupnosti, ki se nanašajo na zagotavljanje storitev socialnega skrbstva in zdravstvenih storitev splošnega pomena. Opisalo bo tudi načine organiziranja in delovanja storitev socialnega skrbstva in zdravstvenih storitev splošnega pomena v državah članicah. Ta opis bo pripravljen v tesnem sodelovanju z državami članicami³⁴ in s civilno-družbenimi organizacijami.

Sporočilo bo v skladu s splošnimi načeli ocenjevanja Komisije ravno tako določilo mehanizem za redno ocenjevanje in ovrednotenje nacionalnih delovnih okvirov za zagotavljanje storitev socialnega skrbstva splošnega pomena. V tem smislu se lahko uporabijo obstoječe odprte metode usklajevanja na področju socialnega vključevanja in socialnega varstva. Komisija je pred kratkim predlagala odprto metodo usklajevanja na področju zdravstvene oskrbe in dolgoročne oskrbe, ki bi koristno prispevala k izmenjavi najboljših izkušenj na področju zdravstvenih storitev in podprla začete reforme na tem področju³⁵.

Komisija trenutno dela tudi na sledenju visoko stopenjskim procesom o mobilnosti pacientov in o razvoju zdravstvene oskrbe in je sprejela sporočilo aprila leta 2004³⁶, ki ponovno opominja na načela pravne prakse Sodišča evropskih skupnosti in določa vrsto pobud o zadevah, kot so delitev prostih zmogljivosti in sodelovanje pri čezmejni oskrbi, določanje in povezovanje evropskih referenčnih centrov in usklajevanje ocenjevanja novih zdravstvenih tehnologij. Spremljajoči sklep

---

³⁴ Še posebej z Odborom za socialno zaščito in z novo ustanovljeno "Skupino za zdravstvene storitve in medicinsko oskrbo"

³⁵ Sporočilo Komisije o posodobitvi socialne zaščite za razvoj visoko kakovostne, dostopne zdravstvene oskrbe in dolgoročne oskrbe: podpora nacionalnih strategij, z uporabo "odprte metode koordinacije", COM(2004) 304, 20.4.2004

³⁶ Sporočilo Komisije, Sledenje visokostopenjskim procesom o mobilnosti pacientov in o razvoju zdravstvene oskrbe v Evropski uniji, COM(2004) 301, 20.4.2004

ustanavlja skupino na visoki ravni, ki bo spodbujala sodelovanje med državami članicami na tem področju.

Komisija

- **bo predložila Sporočilo o storitvah socialnega skrbstva in zdravstvenih storitev splošnega pomena leta 2005.**
- **bo spodbujala sodelovanje med državami članicami pri zdravstvenih storitvah in medicinski oskrbi, da bi prispevala k zagotavljanju visoke stopnje zdravstvene varnosti v vsej Uniji.**

Države članice

- **morajo izboljšati sodelovanje pri zdravstvenih storitvah in medicinski oskrbi, da bi zagotovile visoko stopnjo zdravstvene varnosti v vsej Uniji.**

4.5. Vrednotenje rezultatov in ocenjevanje izvajanja

Javna razprava je potrdila stališče Komisije, da je ocenjevanja izvajanja na ravni Skupnosti kot tudi na nacionalni ravni ključnega pomena za zagotavljanje razvoja visoko kakovostnih, razpoložljivih in cenovno dostopnih storitvah splošnega pomena v nenehno razvijajočem se okolju. Še več, dosežen je bil širši konsenz med sodelujočimi, da mora tako ocenjevanje temeljiti ne samo na kriterijih ekonomske učinkovitosti, temveč tudi na širših socialnih, ekonomskih in okoljskih kriterijih.

V zadnjih letih je Komisija dejansko okrepila svoja prizadevanja za ocenjevanje storitev splošnega pomena. Glede na strategija ocenjevanja Komisije redno pokriva obe, sektorsko kot tudi horizontalno ovrednotenje, in vključuje druge institucije in organe Evropske Unije kakor tudi vse zainteresirane³⁷. Glede na to, da je Komisija pričela izvajati horizontalna ocenjevanja leta 2001 in bo v letu 2004 podala svoje prvo poročilo horizontalnega ocenjevanja, ki temelji na iz leta 2002 predstavljeni metodologiji, se zdi primerno s tem procesom nabrati še več izkušenj, še preden bi se to odrazilo na dodatnih mehanizmih ocenjevanja.

Hkrati obstaja prostor za izboljšanje udeležbe vseh zadevnih strank. V ta namen bo Komisija proučila, kako dopolniti sedanjo metodologijo in postopke, da bi zagotovila popolno vključenost vseh zainteresiranih, vključno z javnimi organi oblasti, potrošniki, uporabniki, izvajalci in zaposlenimi. Komisija bo preiskala tudi potrebo po kakršnih koli spremembah glede na oceno učinka liberalizacije na državljane, podjetja in zaposlene.

Bolj je treba upoštevati večjo integracijo med sedanjimi prizadevanji za ocenjevanje, ki je še posebej osredotočeno na storitve splošnega pomena in na širše obsegajoče instrumente poročanja Komisije. To bi zagotovilo širši in bolj razumljiv pristop k ocenjevanju storitev splošnega pomena in bi tako povzročilo resnično dodano vrednost brez dodatnih zahtev po poročanju in statistiki za Skupnost, države članice, podjetja in seveda same državljane.

V tem pogledu je na eni strani pomembna in mora biti ohranjena povezava med prej omenjenimi sektorskimi in horizontalnimi ocenjevanji in na drugi z

---

³⁷ Za podrobnosti glej Sporočilo Komisije: Metodološka pojasnila za horizontalno ocenjevanje gospodarskih storitev splošnega pomena, sklep COM(2002)331, 18.6.2002

“Implementacijskim paketom” – ki vsebuje Poročilo uresničevanja smernic širših ekonomskih politik, skupno poročilo o zaposlovanju in implementacijsko poročilo o strategiji notranjega trga, predložena skupaj s Poročilom pomladanskemu Evropskemu svetu.

Poleg tega je ocenjevanje storitev splošnega pomena lahko koristno vključeno v analizo številnih politik Skupnosti, ki jo redno opravlja Komisija. To bi bilo lahko še posebej pomembno na področju storitev socialne oskrbe in zdravstvenih storitev.

Na osnovi lastne izkušnje z uporabo svoje dopolnilne metodologije bo Komisija pregledala svoje mehanizme ocenjevanja, vključno z njihovim obsegom, ko bo ocenila svoj pristop v letu 2006, kot je bilo to določeno v njenem Sporočilu z dne 18. junija 2002. Ta pregled bo ravno tako raziskal potrebo po dodatnih ukrepih, katerih namen je izboljšanje razpoložljivosti in kakovosti podatkov, izmenjave informacij in dobrih izkušenj ter udeležbe zainteresiranih.

Komisija

- **bo leta 2004 predložila svoje prvo horizontalno oceno o storitvah splošnega pomena na osnovi svoje metodologije ocenjevanja,**
- **bo leta 2006 pregledala svoje mehanizme ocenjevanja storitev splošnega pomena.**

Države članice

- **morajo pomagati Komisiji pri razvoju in uporabi mehanizmov ocenjevanja,**
- **morajo upoštevati razvoj in instrumentov ocenjevanja na nacionalni, regionalni in lokalni ravni, kjer je to primerno.**

4.6. Pregledovanje sektorskih politik

Trenutno sektorska uredba na ravni Skupnosti pokriva pomembne velike kot so telekomunikacije, poštne storitve, transport in energija, ki imajo jasno vseevropsko dimenzijo. S stališča Komisije je javna razprava ta pristop potrdila. Kar zadeva sektor upravljanja z vodami, bo Komisija še pred koncem leta objavila rezultate ocene, katere se je lotila³⁸.

Javna razprava je potrdila ustreznost in pomembnost cele vrste obveznosti, na katerih temelji sedanja sektorska zakonodaja Skupnosti in ki so določene v Zeleni knjigi (univerzalne storitve, stalnost, kakovost storitev, cenovna dostopnost, varstvo uporabnikov in potrošnikov, varnost in zaščita, dostop in medsebojna povezanost). Komisija bo, kjer je to primerno, na podlagi vnaprej predvidenih sektorskih pregledov predlagala prilagoditev teh obveznosti.

Kar zadeva pluralnost medijev je javna razprava poudarila, da mora trenutno biti v luči razlik, ki obstajajo med državami članicami, to vprašanje prepuščeno državam članicam. Komisija se strinja in zaključuje, da sedaj ne bi bilo primerno Skupnosti predložiti pobudo o pluralnosti. Obenem bo Komisija nadaljevala in bližje spremljala situacijo.

³⁸ Notranja tržna strategija, Prioritete 2003 - 2006, COM(2003)238, 7.5.2003

Kar se tiče institucionalnega okvira za uredbo, je bila večkrat poudarjena potreba po bližjem sodelovanju med Komisijo in nacionalnimi regulativnimi organi. Komisija namerava spodbujati ustvarjanje in razvoj tesnejšega sodelovanja med regulatorji v okviru obstoječih mrež regulativnih organov³⁹. Komisija bo, kjer je to primerno, izdelala predloge s stališčem krepitve pravnega okvira za to sodelovanje.

Komisija bo upoštevala zgoraj določene položaje, kot tudi katere koli druge rezultate javne razprave o Zeleni knjigi o pregledih, ki so predvideni za različne sektorje.

Komisija

- **bo spodbujala sodelovanje nacionalnih regulativnih organov na osnovi mrež regulatorjev,**
- **bo upoštevala rezultate javne razprave o Zeleni knjigi za že predvidene preglede za različne sektorje, še posebej pa:**
  - **pregled obsega univerzalnih storitev v elektronskih komunikacijah do julija 2005**
  - **pregled paketa elektronskih komunikacij do julija 2006**
  - **pregled direktive poštnih storitev do konca 2006**
  - **pregled notranjega trga za elektriko do 1. januarja 2006**
  - **pregled notranjega trga za plin do 1. januarja 2006**
  - **pregled direktive "Televizija brez omejitev" na začetku 2005**
  - **oceno sektorja upravljanja z vodami do konca 2004.**

(Za več podrobnosti glej nepopolno tabelo v Prilogi).

Države članice

- **morajo zagotoviti, da bo obstoječa sektorsko zakonodaja popolnoma prenešana in uporabljena,**
- **morajo zagotoviti nacionalnim regulativnim organom vsa potrebna sredstva in instrumente,**
- **morajo pomagati Komisiji pri spodbujanju tesnejšega sodelovanja znotraj okvira mrež regulatorjev.**

4.7. Odraž naših notranjih politik v naši mednarodni trgovinski politiki

Kot je Komisija opozorila v Zeleni knjigi, so obveze Skupnosti, uvedene v okviru Svetovne trgovinske organizacije (STO) ali v kontekstu bilateralnih sporazumov, popolnoma usklajene s pravili notranjega trga, uporabnimi za te storitve in do danes niso vodile k organizacijskim težavam, zagotavljanja in financiranja storitev splošnega pomena v praksi. Enako velja za nove obveze, ki so bile ponujene v okviru sedanjih pogajanj.

Javna razprava je pokazala, da obstaja širša želja zagotoviti nadaljnjo skladnost med notranjim regulativnim okvirom in obveznostmi, ki so jih sprejele Skupnost in njene države članice v okviru mednarodnih trgovinskih sporazumov, še posebej v okviru STO. Obstaja izrazito pričakovanje, da mednarodni trgovinski sporazumi ne smejo preseči stališč, dogovorjenih znotraj Evropske Unije.

V vodenju trgovinske politike Skupnosti ima Komisija nalogo zagotoviti takšno skladnost in v tem pogledu računa na podporo držav članic in Evropskega

³⁹ Za podrobnosti glej točke 53–59 v Prilogi k Zeleni knjigi o storitvah splošnega pomena

parlamenta. V ta namen bo Komisija nadaljevala s popolnim izkoristkom institucionalnega okvira, zagotavljenega s Pogodbo (člena 133 in 300) in z vključitvijo Evropskega parlamenta v oblikovanje trgovinske politike ne glede na svoje omejene pristojnosti v tem okviru, medtem ko se že veseli pričakovanih izboljšav teh pristojnosti v osnutku Ustavne pogodbe. Komisija bo nadaljevala tudi z vzdrževanjem rednega dialoga s civilno družbo in zagotavljanjem najvišje stopnje transparentnosti v trgovinskih pogajanjih, katerih primer je objava začetne ponudbe Skupnosti v sedanjih pogajanjih GATS (Splošni sporazum o trgovini s storitvami).

Komisija

- **bo še naprej zagotavljala, da bodo stališča, ki jih zavzame Skupnost v mednarodnih trgovinskih pogajanjih, popolnoma skladna z notranjim regulativnim okvirom Evropske unije glede storitev splošnega pomena.**

Države članice

- **morajo sodelovati s Komisijo, da bi zagotovile popoln odraz našega notranjepolitičnega položaja v naši trgovinski politiki.**

4.8. Spodbujanje storitev splošnega pomena v razvojnem sodelovanju

V razpravi o Zeleni knjigi je bila širše priznana pomembnost osnovnih storitev splošnega pomena za razvoj revnih držav. Poudarjeno je bilo, da je odsotnost naložb glavna ovira k izboljšanju teh storitev v revnih državah. V skladu s priporočili, določenimi v Sporočilu Komisije o reformi državnih podjetij v državah v razvoju⁴⁰, namerava Komisija nadaljevati s pomočjo pri ustvarjanju temeljitega regulativnega in institucionalnega okvira v državah v razvoju, kot ključnega predpogoja za spodbujanje naložb in dostopa do denarja za osnovne storitve splošnega pomena. Pobude Evropske unije o vodi in energiji, sprožene na Svetovnem vrhu o trajnostnem razvoju, imajo za cilj prispevati k doseganju razvojnih ciljev z zagotavljanjem modernih in cenovno dostopnih storitev za revne. Pobude vključujejo države članice in civilno-družbene interesne skupine ter zasebni sektor in se razvijajo s stalnim dialogom, ki temelji na ključnem načelu lastništva, s partnerji v Afriki in drugih regijah, da bi vpeljale dejavnosti na nacionalnih in regionalnih ravneh. Obe pobudi, o vodi in energiji, merita na gradnjo institucionalnih zmogljivosti, medsektorsko načrtovanje in razvoj trga s sredstvi ciljno usmerjenega tehničnega sodelovanja in boljšega sodelovanja s finančnimi institucijami.

Komisija

- **bo državam v razvoju pomagala ustvarjati temeljit regulativni in institucionalni okvir kot ključni predpogoj za spodbujanje naložb in dostopa do finančnih sredstev za osnovne storitve splošnega pomena.**

⁴⁰ Reforma podjetij v državni lasti v državah v razvoju s poudarkom na splošnih koristih: Potreba po ocenitvi vseh možnosti, Sporočilo Komisije, COM(2003) 326, 3.6.2003

PRILOGA 1 Opredelitev izrazov⁴¹

Terminološke razlike, semantična zmeda in različne tradicije v državah članicah so vodile k številnim nesporazumom v razpravi na evropski ravni. V državah članicah se različni izrazi in opredelitve uporabljajo v pomenu storitev splošnega pomena in tako odražajo različne zgodovinske, ekonomske, kulturne in politične razvoje. Terminologija Skupnosti poskuša te razlike upoštevati.

Storitve splošnega pomena

V sami Pogodbi se ne najde izraza "storitve splošnega pomena" Izvira iz prakse Skupnosti in sicer iz izraza "gospodarske storitve splošnega pomena", ki se uporablja v Pogodbi. Je širši od izraza "gospodarske storitve splošnega pomena" in pokriva tako tržne kot netržne storitve, ki jih javni organi oblasti klasificirajo kot splošne in za katere veljajo posebne obveznosti javnih storitev.

Gospodarske storitve splošnega pomena

Izraz "gospodarske storitve splošnega pomena" se uporablja v členih 16 in 86(2) Pogodbe. Ni pa določen v Pogodbi ali v sekundarni zakonodaji. Toda v praksi Skupnosti obstaja širši konsenz, da izraz zadeva storitve gospodarske narave, za katere v državah članicah ali Skupnosti veljajo posebne obveznosti javnih storitev na podlagi splošnih kriterijev. Koncept gospodarskih storitev splošnega pomena tako še posebej pokriva določene storitve, izvajane s strani s velikih ponudnikov javnih storitev kot so transport, poštna storitve, energetika in komunikacije. Vendar izraz ravno tako zajema katere koli druge gospodarske dejavnosti, za katere veljajo obveznosti javnih storitev.

Ravno tako kot Zelena knjiga se tudi Bela knjiga v glavnem, a ne izključno, usmerja na teme, povezane z "gospodarskimi storitvami splošnega pomena" medtem ko se sama Pogodba v glavnem usmerja na gospodarske dejavnosti. Izraz "storitve splošnega pomena" se v Beli knjigi uporablja le tam, kjer besedilo zadeva tudi negospodarske storitve, ali kjer ni potrebno opredeliti gospodarske ali negospodarske narave zadevnih storitev.

Javne storitve

Izrazov "storitev splošnega pomena" in "gospodarske storitve splošnega pomena" se ne sme mešati z izrazom "*javna storitev*". Ta izraz je manj natančen. Ima lahko različne pomena in zato lahko povzroča zmedo. Izraz se včasih nanaša na dejstvo, da je storitev namenjena širši javnosti in včasih poudarja, da je storitvi dodeljena posebna vloga v splošnem interesu, včasih pa se nanaša na lastništvo ali status subjekta, ki izvaja storitev⁴². Zato se ta izraz ne bo uporabljal v Beli knjigi.

Obveznosti javnih storitev

Izraz "*obveznosti javnih storitev*" se uporablja v Beli knjigi. Zadeva posebne zahteve, ki jih javni organi oblasti nalagajo izvajalcem storitev, da bi zagotovili doseganje določenih ciljev v splošnem interesu, denimo na področju storitev letalskega železniškega in cestnega prometa ter energetike. Te obveznosti se lahko uporabljajo na skupnostni, nacionalni ali regionalni ravni.

⁴¹ Te opredelitve temeljijo na opredelitvah iz Zelene knjige o storitvah splošnega pomena, COM(2003)270, 21.5.2004

⁴² Obstaja pogosta zmešnjava med izrazom "javna storitev" in izrazom "javni sektor". Izraz "javni sektor" pokriva vse javne uprave skupaj z vsemi podjetji, ki jih nadzirajo javni organi oblasti

Javno podjetje

Izraz "javno podjetje" se običajno uporablja za določitev lastništva izvajalca storitev. Pogodba določa strogo nevtralnost. V skladu s pravom Skupnosti ni pomembno, če so izvajalci storitev splošnega pomena javni ali zasebni subjekti; za vse veljajo enake pravice in obveznosti.

PRILOGA 2: Najpomembnejši rezultati javne razprave⁴³

1. Pomembnost storitev splošnega pomena

- Obstaja širši konsenz o pomembnosti storitev splošnega pomena za evropsko družbo. Ravno tako je širše sprejeto, da morajo biti te storitve izvajane na način, ki postavlja uporabnika na prvo mesto.
- Ni pa nobenega soglasja glede odnosa med storitvami splošnega pomena in tržnimi načeli.

2. Vloga Evropske unije

- Medtem ko se stališča o potrebnih spremembah Pogodbe razlikujejo, obstaja širši konsenz, da se Skupnosti ne bi smelo dajati dodatnih pristojnosti na področju storitev splošnega pomena.
- Pristojnosti Skupnosti in držav članic se zdijo jasne. Vendar pa obstajajo zahteve po razjasnitvi pravil Skupnosti na nekaterih področjih.
- Obstaja širši konsenz, da sektorska uredba ne sme zajemati vseh sektorjev. Vendar so za nekatere storitve (voda, odpadki, lokalni javni transport) pojavljajo različna stališča potrebi regulativnega okvira na ravni Skupnosti. Treba je upoštevati posebnosti sektorjev, kot denimo zdravstveni sektor.
- Obstaja širši konsenz, da na tej stopnji ni treba oblikovati evropskih regulativnih organov. Zdi se, da je boljša rešitev mreža nacionalnih regulatorjev, ki se usklajujejo na evropski ravni.

3. Sektorsko zakonodaja in splošni pravni okvir

- Stališča o potrebi po splošnem pravnem okviru ostajajo deljena. Vendar obstaja konsenz o stalni potrebi po sektorski zakonodaji.
- Mnoga stališča poudarjajo prednosti obstoječih sektorskih politik. Druga opozarjajo, da je imela liberalizacija negativne družbene in gospodarske posledice.

4. Gospodarske storitve splošnega pomena in negospodarske storitve

- Mnogi udeleženci razprave menijo, da je razlikovanje med tema dvema vrstama storitev pomembno. Kakorkoli že, številni udeleženci zahtevajo drugačne kriterije onkraj razlikovanja na gospodarske in negospodarske storitve, zato da bi zagotovili večjo pravno varnost.
- Medtem ko obstaja interes za nadaljnje pojasnitve stanja ustanov, ki izvajajo storitve socialne oskrbe na podlagi prava Skupnosti in za ohranitev negospodarskih storitev splošnega pomena kot dela evropskega socialnega modela, obstaja širši konsenz o tem, da naj Skupnost ne dobi dodatnih pristojnosti na področju negospodarskih storitev.

5. Skupni sveženj obveznosti

- Stališča o potrebi upravičenosti in izvajanju skupnega svežnja obveznosti na ravni Skupnosti so deljena. Medtem ko nekateri udeleženci razprave poudarjajo potrebo po oblikovanju obveznosti javnih storitev od sektorja do sektorja, drugi dokazujejo, da je enoten koncept primernejši in bolj potreben.
- Zdi se, da obstaja širši konsenz, da mora uredba na ravni Skupnosti uvesti načela in cilje, medtem ko morajo biti države članice sposobne uresničiti in podrobneje opredeliti pravila v skladu s posebnimi razmerami in potrebami na nacionalni in regionalni ravni.
- Ni nobenega dogovora o učinkoviti uresnitvi zahtev v pravu Skupnosti ali o učinku teh zahtev na socialno in teritorialno kohezijo. Rečeno je bilo, da je še prezgodaj za oblikovanje mnenja in da je potrebna podrobnejša ocena.
- Obstajajo različna stališča, ki zadevajo potrebe po uvedbi dodatnih obveznosti na ravni Skupnosti in potrebe po razširitvi obstoječih zahtev na druge splošne storitve.

⁴³ Sledeče točke temeljijo na Delovnem dokumentu osebja Komisije, Poročilu o javni razpravi o Zeleni knjigi o storitvah splošnega pomena, SEC (2004) 326, 15.3.2004

6. Sektorske obveznosti

- Očitno je na tej stopnji le malo podpore za vpeljavo dodatnih sektorskih obveznosti na ravni Skupnosti. Vendar je bilo predlagano, da je treba razmere podrobno spremljati glede na različne sektorje, še posebej kar se tiče varnosti dobav. Obstaja tudi nekaj zahtev po izboljšanju dostopa in medsebojni povezanosti v nekaterih sektorjih.
- Ni nikakršnega dogovora glede odprtja sektorja upravljanja z vodami na ravni Skupnosti.
- Obstaja širši konsenz, da na tej stopnji ni potrebno sprejemati posebnih ukrepov pluralnosti medijev na ravni Skupnosti in da naj bo varstvo pluralnosti prepuščeno državam članicam.

7. Opredelitev obveznosti in izbire ureditve

- Nekateri prispevki poudarjajo težave, ki so glede na dojetje udeležencev rezultat uporabe prava Skupnosti, še zlasti na področjih javnih naročil in državne pomoči. Obstaja zahteva po razjasnitvi pravil o koncesijah in javnem in zasebnem partnerstvu. Nekateri komentarji se nanašajo tudi na razmere, kjer so na nacionalni ravni ovire za dopolnitve na notranjem trgu.
- V pripombah se v večji meri strinjajo, da nadaljnje usklajevanje obveznosti javnih storitev na ravni Skupnosti ni zaželeno.
- Številni prispevki izražajo zanimanje za prožno in nebirokratsko izmenjavo dobrih izkušenj in preverjanje s primerjanjem glede organizacije storitev splošnega pomena.

8. Financiranje storitev splošnega pomena

- Obstaja odločna zahteva po razjasnitvi in poenostavitvi pravil, ki se uporabljajo za financiranje storitev splošnega pomena, še zlasti kar zadeva državne pomoči. Nedavna sodba Sodišča ES v primeru Altmark se zdi pozitivna, a ne zadostna.
- Obstaja tudi širši konsenz, da morajo biti države članice svobodne pri določanju najustreznejšega načina financiranja storitev splošnega pomena, pod pogojem, da ne gre za omejevanje konkurence.

9. Ocenjevanje storitev splošnega pomena

- Medtem ko obstajajo različna stališča o **vsesplošni** pomembnosti ocenjevanja, obstaja širši konsenz, da mora biti ocenjevanje izčrpno, vsestransko in razumljivo in da mora upoštevati politične, socialne, gospodarske in okoljske kriterije.
- Ni pa nobenega dogovora glede svežnja storitev, za katerega bi veljalo ocenjevanje ali glede potrebne procesne in institucionalne ureditve.

10. Mednarodna razsežnost

- Obstaja jasna zahteva, da se zagotovi stališča, ki jih prevzema Skupnost v mednarodnih trgovinskih pogajanjih, in ki so popolnoma v skladu z notranjim regulativnim okvirom Evropske unije.
- Številne pripombe ravno tako pozivajo k boljši obveščenosti in transparentnosti glede mednarodnih trgovinskih pogajanj.
- Širše je priznana ključna pomembnost osnovnih storitev za razvoj revnejših držav. Dostop do finančnih sredstev in privabljanje tujih naložb sta glavna problema.

PRILOGA 3: CELOTEN PREGLED POMEMBNIH SEKTORSKIH PREGLEDOV

Elektronske komunikacije

- Pregled akcijskega načrta e-Evropske do junija 2004
- Pregled predpisov v zvezi z omrežji kablanske televizije iz Direktive Komisije 2002/77/ES do konca leta 2004
- Pregled obsega univerzalne storitve iz Direktive o univerzalnih storitvah 2002/22/ES do julija leta 2005
- Pregled paketa elektronskih komunikacij do julija leta 2006

Poštna storitve

- Poročilo o uporabi poštne direktive pred koncem leta 2004, in nato na vsaki dve leti
- Poročilo do konca leta 2006, ki naj temelji na študiji o potencialnih učinkih univerzalnih storitev dokončnega oblikovanja notranjega poštne trga v letu 2009. Predlog potrjuje, če je primerno, leto 2009 za polno izoblikovanje notranjega poštne trga ali določa katerikoli drug korak v skladu z rezultati študije

Elektrika

- Letna poročila o uporabi Direktive 2003/54/ES, vključno s poročilom o obveznostih javnih storitev vsako drugo leto
- Podrobno poročilo o napredku izoblikovanja notranjega trga za elektriko do 1. januarja leta 2006. Predlogi Evropskemu parlamentu in Svetu, če je to primerno, da se zagotovi visoke standarde javnih storitev
- Poročilo o izvajanju Uredbe 1228/2003 o pogojih za dostop do omrežja za čezmejne izmenjave električne energije do julija leta 2006
- Predlogi Evropskemu parlamentu in Svetu, če je to primerno, da se zagotovi polno in učinkovito neodvisnost distributerjev pred 1. julijem leta 2007. Po potrebi bodo ti predlogi obravnavali tudi vprašanja tržne prevlade, tržne koncentracije in oderuškega ali nekonkurenčnega vedenja

Plin

- Letna poročila o uporabi Direktive 2003/55/ES, vključno s poročilom o obveznostih javnih storitev vsako drugo leto
- Podrobno poročilo o napredku oblikovanja notranjega trga za plin do 1. januarja leta 2006. Predlogi Evropskemu parlamentu in Svetu, če je primerno, da se zagotovi visoke standarde javnih storitev
- Predlogi Evropskemu parlamentu in Svetu, če je primerno, da se zagotovi polno in učinkovito neodvisnost distributerjev pred 1. julijem leta 2007. Po potrebi bodo ti predlogi zajemali tudi vprašanja tržne prevlade, tržne koncentracije in oderuškega ali nekonkurenčnega vedenja

Voda

- Predstavitev Komisije o rezultatih ocene vodnega sektorja do konca leta 2004

Transport

- 2004: Evropski parlament in Svet sprejmeta drugi železniški paket ukrepov, trenutno v fazi postopka
- Evropski parlament in Svet sprejmeta tretji železniški paket ukrepov pred koncem leta 2004
- Evropski parlament in Svet sprejmeta predlagano uredbo o zahtevah javnih storitev in dodelitev koncesij javnih storitev v potniškem železniškem, cestnem prometu in prometu po celinskih plovniških poteh pred koncem leta 2004

Radiodifuzija

- Poročilo o uporabi direktive "Televizija brez meja", če je to primerno, skupaj z zakonodajnimi predlogi na začetku leta 2005